

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/96/2021
Identifikačné číslo spisu:	4414206081
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4414206081.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubora Šeba a sudcov JUDr. Petra Brňáka a JUDr. Martiny Valentovej, v spore žalobcu: Cuubuus International Holding, a.s. so sídlom Miletičova 21, Bratislava, IČO: 35 934 182, v zastúpení: Eversheds Sutherland, advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Hodžovo nám. 1/A, Bratislava, IČO: 36 659 746, proti žalovaným: 1/ DAVIDSSON s.r.o., so sídlom Vlčkova 11/A, Bratislava, IČO: 36 788 538, v zastúpení: Krechňák & Associates s. r. o., so sídlom Panenská 8, Bratislava, IČO: 36 861 286, 2/ ABISHAG LIMITED, so sídlom Limassol, Pikioni 4, Cyprus, HE 246757, v zastúpení: slc partners s.r.o., so sídlom Hviezdoslavovo nám. 16, Bratislava, IČO: 47 246 634, 3/ ALSHAYA LIMITED, so sídlom Chrysorogiatisis & Kolokotroni, 3040, Limassol, Cyprus, HE 220152, o určenie neplatnosti zmluvy o zriadení vecného bremena, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 4C/72/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 17. októbra 2019 sp. zn. 7Co/217/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaný 1/ má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 8. marca 2018 č. k. 4C/72/2014 - 475 v I. výroku žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že zmluva o zriadení vecného bremena je neplatná, zamietol, v II. výroku konanie voči žalovanému 2/ zastavil a v III. výroku žalovaným 1/ až 3/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

1.1. Prvoinštančný súd zistil, že vlastníkom nehnuteľností, a to parcely registra C č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 6834 m², parcely registra C č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 6m² a parcely registra C č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 37117 m² v kat. území S. v podiele 1/1 je žalovaný 1/. Na parcele č. XXXX/XX sa nachádza stavba sup č. XXXX Aquario shopping center Štúrovo, ktorej vlastníkom bol žalovaný 1/. Na základe kúpnej zmluvy z 5. februára 2014 však nadobudol túto nehnuteľnosť žalovaný 3/, pričom toho istého dňa bola

medzi žalovaným 1/ a žalovaným 3/ uzatvorená Zmluva o zriadení vecného bremena, v zmysle ktorej sa zriadilo v prospech žalovaného 3/ vecné bremeno spočívajúce v povinnosti každého vlastníka zaťažených pozemkov strpieť prechod cez celé zaťažené nehnuteľnosti pešo, na bicykli aj motorovým vozidlom a prestavbu, nadstavbu a akékoľvek iné stavebné úpravy na stavbe postavenej na zaťaženej nehnuteľnosti. Zmluvné strany sa dohodli na zriadení vecného bremena za náhradu vo výške 10.000 eur.

1.2. Po vykonanom dokazovaní dospel súd prvej inštancie k tomu záveru, že žaloba nebola podaná dôvodne. Žalobca namietal a tvrdil, že zmluva o zriadení vecného bremena je absolútne neplatná v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), avšak podľa názoru súdu prvej inštancie, takúto neplatnosť právneho úkonu v konaní preukázať nevedel. Absolútnu neplatnosť právneho úkonu súd v konaní nevzhliadol, pretože tým, že žalovaný 1/ uzavrel zmluvu o zriadení vecného bremena so žalovaným v3/, nedošlo k porušeniu povinnosti zo strany žalovaného 1/. Súd sa zaoberal dôvodmi neplatnosti, ktoré boli tvrdené žalobcom, a to úmyslom žalovaného 1/ ukrátiť žalobcu na jeho majetku, v čom videl žalobca rozpor s dobrými mravmi. Zdôraznil, že žalobca v konaní neosvedčil ani jeden z dôvodov absolútnej neplatnosti tohto právneho úkonu. Navyše žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem, pretože v petite žaloby sa nedomáhal určenia, či žalovanému svedčí alebo nesvedčí určité právo. Uzavrel, že takto žalobca ani v žalobe, ani v konaní neosvedčil naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o zriadení vecného bremena, pretože sa mohol domáhať určenia, že vecné bremeno neexistuje alebo určenia, že k zriadeniu vecného bremena nedošlo, pričom by pri takejto určovacej žalobe mohol osvedčiť naliehavý právny záujem. Za takto ustáleného skutkového a právneho stavu dospel súd prvej inštancie k záveru, že žaloba nebola podaná dôvodne, z toho dôvodu žalobu v plnom rozsahu zamietol. Súd konanie voči žalovanému 2/ zastavil, nakoľko žalobca voči nemu vzal žalobu v plnom rozsahu späť a žalovaný 2/ so späťvzatím žaloby súhlasil.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu napadnutý prvostupňový rozsudok v napadnutom zamietajúcom výroku a vo výroku o trovách konania potvrdil a žalovanému 1/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1 Predmetom konania bolo určenie, že zmluva o zriadení vecného bremena uzatvorená medzi žalovaným 1/ a žalovaným 3/ z dňa 5. februára 2014 je neplatná. Na základe toho sa odvolací súd najskôr zaoberal otázkou o akú žalobu v danom prípade ide. Žaloba bola podaná na súd prvej inštancie dňa 21.03.2014 a v čase jej podania bola žalobou určovacou podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, v zmysle ktorej išlo o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Pokiaľ žalobca chce osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi stranami a k potrebe súdom navrhovaného určenia, a na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši. Ak žalobca neosvedčí naliehavý právny záujem na požadovanom určení, je to dôvod pre zamietnutie žaloby bez toho, aby sa súd zaoberal vecou samou. Odvolací súd poukázal na to, že keďže v priebehu konania došlo k zmene procesného predpisu, bolo nutné, aby si súd prvej inštancie najskôr ujasnil, o akú žalobu v spore ide podľa tohto nového procesného predpisu (CSP). Uviedol, že žaloba bola podaná za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, preto postačovalo, aby súd prvej inštancie skúmal, či je daný naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) OSP v spojení s § 470 ods. 2 CSP a nezaoberal sa skúmaním § 137 CSP.

2.2 Podľa odvolacieho súdu sa prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia (v bodoch 22- 23) okrem iného zaoberal aj tým, či žalobca preukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení a dospel k správneému záveru, že tento preukázaný nebol. Predmetom konania bolo určenie neplatnosti právneho úkonu urobený tretími osobami (medzi žalovaným 1/ a žalovaným 3/), nejde teda o právny úkon žalobcu a samotnému žalobcovi z neho nevyplývajú práva a povinnosti. Posudzovaný právny úkon sa netýka nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu, ale vo vlastníctve žalovaného 1/. Pokiaľ sa právny úkon tretích osôb priamo nedotýka žalobcu, potom je podľa odvolacieho súdu potrebné vychádzať z toho, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Právne postavenie žalobcu by sa ani rozhodnutím súdu nezlepšilo a to ani z hľadiska vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ani z hľadiska práv a povinností vyplývajúcich zo zmluvy o zriadení vecného bremena. Žalobca svoj naliehavý právny záujem odôvodňoval iba hrozbou zmenšenia či znehodnotenia obchodného imania žalovaného 1/, avšak v rámci konania nijako nepreukázal, že zriadenie tohto vecného bremena má za následok zníženie hodnoty obchodného imania žalovaného 1/, prípadne v akej výške. Odvolací súd zároveň zdôraznil, že vecné

bremeno bolo zriadené za odplatu, ktorej výšku žalobca nijako nespóril. Žalovaný 1/ teda využil zákonný inštitút zriadenia vecného bremena v prospech žalovaného 3/, zachovajúc si vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam. Z vyššie uvedených dôvodov žalobca podľa odvolacieho súdu nepreukázal podľa § 80 písm. c) OSP na požadovanom určení naliehavý právny záujem.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolateľ žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnutý rozsudok a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň požiadal o odklad právoplatnosti napadnutého odvolacieho rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 2 CSP s poukazom na dôvody hodné osobitného zreteľa a to vkladové konanie č. V - XXX/XXXX, predmetom ktorého je zápis práva zodpovedajúceho vecnému bremenu na sporných nehnuteľnostiach.

3.1 Nesprávne právne posúdenie dovolateľ videl pri riešení otázky „naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zmluvy o zriadení vecného bremena“, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu reprezentovanej rozhodnutiami R 10/2003, 5Cdo/191/2008, 6Obo/222/2007. Žalobca bol toho názoru, že mal naliehavý právny záujem, keďže bolo nesporné, že zriadenie vecného bremena na nehnuteľnosti môže mať negatívny dopad na hodnotu týchto nehnuteľností. Uviedol, že na to, aby žalobca preukázal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy postačuje, aby preukázal ohrozenie jeho záujmov ako menšinového spoločníka spoločnosti z dôvodu uzatvorenia takejto zmluvy. Bol toho názoru, že v rámci konania preukázal naliehavý právny záujem tým, že zriadením vecného bremena sa má okrem iného dosiahnuť finančné poškodenie žalobcu ako spoločníka žalovaného 1/ a to umožnením užívania nehnuteľnosti žalovaným 3/ a neznámym subjektom. Zároveň poukázal na to, že o zámere uzavrieť takúto zmluvu sa dozvedel až po jej uzatvorení, pričom nijako nemohol ovplyvniť jej obsah. V rámci dovolania ďalej uviedol, že žaloba o určení neplatnosti zmluvy bola v režime OSP prípustná, preto žalobca podal túto žalobu, keďže chcel zabrániť zápisu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v katastrálnom konaní.

3.2 Žalobca zároveň namietal nesprávne právne posúdenie aj pri riešení otázky „neplatnosti zmluvy o zriadení vecného bremena“, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe reprezentovanej rozhodnutím Ústavného súdu SR II. ÚS 590/2017 a rozhodnutiami dovolacieho súdu (2Cdo 105/2003, 4Cdo 111/2008, 3Cdo 241/2008, 1Mcdo 7/2004). Podľa dovolateľa súdy v základnom konaní nemohli skúmať dôvody neplatnosti zmluvy o zriadení vecného bremena, keďže žalobu zamietli pre nedostatok naliehavého právneho záujmu.

4. Žalovaný 1/ považoval rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení so súdom prvej inštancie za vecne správne a navrhol dovolaciemu súdu, aby dovolanie odmietol, prípadne zamietol ako nedôvodné a žalovanému 1/ priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, avšak nie je dôvodné.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

6. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a napokon uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Len polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

7. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP, musí mať zreteľné

charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní.

8. Dovolací súd je toho názoru, že nebolo možné sa stotožniť s názorom dovolateľa, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe reprezentovanej rozhodnutím R 10/2003. Samotné rozhodnutie sa zaoberalo zmluvami uzatvorenými medzi spoločníkom a spoločnosťou za neprimerane vysokú odmenu, ktorých neplatnosti sa domáhal iný spoločník. Dovolací súd uvádza, že dovolateľom reprezentované rozhodnutie poukazuje na skutkovo a právne odlišný prípad, keďže predmetom zmluvy nebolo zriadenie vecného bremena.

9. K ďalším žalobcom uvádzaným rozhodnutiam odvolacieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd v rámci riešenia otázky „naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zmluvy o zriadení vecného bremena“ odkloniť, dovolací súd je toho názoru, že sa súdy v základnom konaní neodklonili od všeobecnej charakteristiky pojmu „naliehavý právny záujem“ ani od právnych záverov vyjadrených vo vyššie označených rozhodnutiach najvyššieho súdu, predpoklady pre posúdenie dôvodnosti použitia určovacej žaloby z hľadiska existencie naliehavého právneho záujmu v zmysle § 80 písm. c) OSP si nevyložili odlišne. Otázka, či sa súdy v individuálnych okolnostiach daného prípadu neodklonili od tejto všeobecnej charakteristiky, súvisí s ich skutkovými zisteniami; zodpovedanie tejto otázky je vždy v každom konkrétnom prípade jedinečné. Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nemôže posudzovať správnosť skutkových zistení súdov alebo výsledok hodnotenia, resp. nevyhodnotenia dôkazov, premietajúci sa do skutkových zistení súdu. V konečnom dôsledku (iba) prosté tvrdenie dovolateľa o tom, že nesúhlasí so záverom odvolacieho súdu, že žalobca nemá naliehavý právny záujem, lebo podľa jeho názoru ho má, nie je dostatočným dôvodom pre dovolací súd, aby uskutočnil meritórny prieskum. Uvedené platí o to viac, ak dovolateľom uvádzané rozhodnutia najvyššieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť majú povahu všeobecného (univerzálneho) návodu, pričom podstatnými sú osobitosti každého prípadu.

10. Dovolací súd zároveň uvádza, že aj v prípade, keby bolo vyhovené žalobe, procesné postavenie žalobcu by sa nijako nezmenilo. S tým, že ak by nedošlo k zriadeniu vecného bremena v prospech žalovaného 3/ na základe zmluvy o zriadení vecného bremena uzatvorenej medzi žalovaným 1/ a 3/ zo dňa 05. februára 2014, z Občianskeho zákonníka (§ 151 o ods. 3 OZ) vyplýva žalovanému 3/ právo domáhať sa zriadenia vecného bremena súdnym rozhodnutím, ktorého by sa žalovaný 3/ mohol domáhať.

11. Žalobca v rámci nesprávneho právneho posúdenia namietal aj to, že sa súdy v základnom konaní zaoberali meritom vecí. Podľa dovolateľa súdy v základnom konaní nemohli skúmať dôvody neplatnosti zmluvy o zriadení vecného bremena, keďže žalobu zamietli pre nedostatok naliehavého právneho záujmu. Dovolací súd je toho názoru, že nemožno súhlasiť s argumentáciou žalobcu, keďže tým, že sa odvolací súd v rámci napadnutého rozhodnutia meritom vecí nezaoberal a posudzoval len otázku danosti naliehavého právneho záujmu, tento nedostatok v rámci základného konania odstránil.

12. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení vecí. Najvyšší súd preto jeho nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

13. Podľa § 444 ods. 2 CSP, ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa; ustanovenie § 230 tým

nie je dotknuté.

14. Najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 2 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020).

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.